อนุสรณ์

งานฌาปนกิจศพ

นายยุทธ ตันธะสินธุ์

ณ เมรุวัดประยุรวงศาวาส

๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๑

อนุสรณ์

งานฌาปนกิจศพ

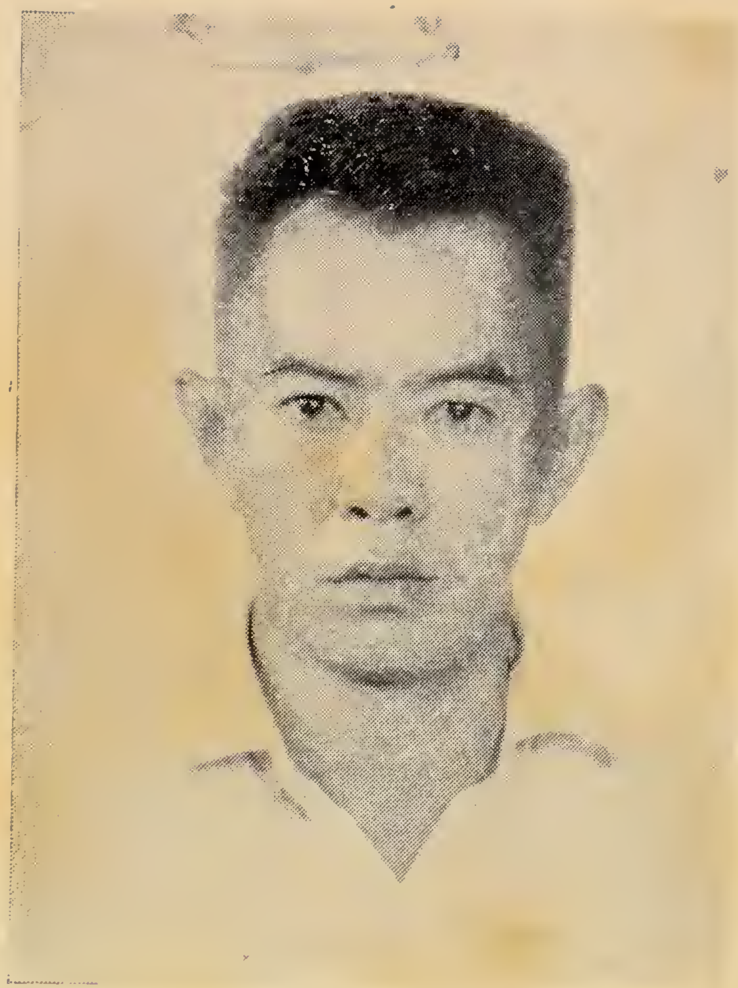
นายยุทธ ตันธะสินธุ์

ณ เมรุวัดประยุรวงศาวาส

๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๑

เจ้าภาพขอขอบพระคุณท่านที่เคารพ ญาติมิตรทุกท่านที่ได้ให้ความเห็นอกเห็นใจ แสดงไมตรีจิตนับแต่ไปเคารพศพและให้เกียรติ มาในงานฌาปนกิจศพในวันนี้ ด้วยความซาบซึ้งในเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างสูง หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ขอได้โปรดอภัยด้วย.

๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๑

ชาตะ ๘ ธันวาคม ๒๔๖๙

มรณะ ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๑

ประวัติย่อ

นายยุทธ ตันธะสินธุ์ เกิดเมื่อ วันพุธที่ ๘ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ณ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นบุตรชายคนโต (บุตรชายคนเดียว น้องสาว ๓ คน) ของนายตี้พัก แซ่ด่าน และนางอนงค์ (กิมเอ็ง) ตันธะสินธุ์ เกิดแล้วมาอยู่พระนคร เมื่อเยาว์วัยเรียนหนังสือที่โรงเรียน สตรีทัดสิงหเสนี (วัดตึก) ต่อมามารดาได้ให้ไปฝึกวิชาชีพทางช่างหล่อและช่างกลึง พอสงครามโลกครั้งที่สองสงบ ได้ไปอยู่สิงคโปร์ และเข้าทำงานที่อู่ซ่อมเรือรบของอังกฤษ อยู่ที่สิงคโปร์ประมาณ ๑๐ ปี จึงได้กลับมาประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ และเข้าทำงานที่บริษัทล๊อกซ์เล่ย์ แผนกเครื่องปรับอากาศแคเรีย ได้อุปสมบทที่วัดบพิตรพิมุข เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ เมื่อลาสิกขาบทแล้วได้แต่งงานกับ นางสาวกาญจนา ภุมมางกูร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้กำเนิดบุตรธิดา ๓ คน คือ:–

๑. ด.ช ทายาท ตันธะสินธุ์ อายุ ๘ ขวบ

๒. ด.ญ. กนกพรรณ ตันธะสินธุ์ อายุ ๗ ขวบ

๓. ด.ญ. จิตลดา ตันธะสินธุ์ อายุ ๔ ขวบ

ต่อมาได้ย้ายมาทำงานที่บริษัท บีกริมแอนด์โก และทำงานอยู่ที่บริษัทนี้จนกระทั่งวาระสุดท้าย ได้ประสพอุบัติเหตุเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พศ ๒๕๑๑ เนื่องจากรถที่นั่งมากับภรรยาและเพื่อน ๆ (เพื่อนเป็นคนขับ) ซึ่งกลับจากการเลี้ยงฉลองเนื่องในโอกาสขึ้นบ้านใหม่ของเพื่อน ได้ชนกับรถเมล์สาย ๖ ที่เชิงสะพานบุคคโล สลบอยู่ในรถ ได้นำส่งโรงพยาบาลศิริราชและพักรักษาอยู่ ๑๐ วัน สุดความสามารถของแพทย์ที่จะเยียวยาให้หายได้ จึงสิ้นชีวิตลงเมื่อวันที่ ๑๙ มีนากม พ.ศ. ๒๕๑๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ โรงพยาบาลศิริราช ท่ามกลางความเศร้าสลดใจและอาลัยรักของบิดามารดา บุตร ภรรยา และญาติมิตร ทิ้งลูกน้อยทั้ง ๓ คนให้เป็นกำพร้าแต่ยังเล็ก

เนื่องจากนายยุทธเป็นคนดี เป็นคนเฉย ๆ รักบิดามารดา บุตร ภรรยา ญาติ มิตร ไม่เคยจาบจ้วงล่วงเกินผู้ใดให้เกิดความขุ่นข้องหมองใจ ไม่มีจิตอาฆาตพยาบาทจองเวรใคร เมื่อถึงคราวหมดอายุลาจากโลกมนุษย์ไปก็ขอให้ดวงวิญญาณของ นายยุทธ จงไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพเถิด.

นางอนงค์ ตันธะสินธุ์

คำไว้อาลัย

แม้จะพยายามปลอบใจตัวเองว่า ความตายเป็นของธรรมดา เมื่อมีเกิดก็ต้องมีดับเป็นสิ่งที่เที่ยงแท้ที่สุด แต่ดิฉันก็ไม่อาจหักห้ามความเศร้า ความอาลัยได้ง่ายนัก ถึงจะเคยคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่บ้าง แต่ดิฉันก็ไม่คิดว่าจะต้องประสบกับมันในระยะเวลาอันรวดเร็วเช่นนี้ กระทันหันเหลือเกิน ในยามนี้ไม่ว่าจะทำอะไร อยู่ที่ไหน สิ่งต่าง ๆ ภายในบ้านก็สะท้อนให้เห็นภาพของคุณยุทธตลอดเวลาว่าสิ่งนั้นเขาเคยทำ เคยสนใจ สิ่งนี้คือของชอบ ที่ตรงนั้นเขาเคยนั่ง ตรงนี้เขาเคยนอน ภาพที่เขาเคยเล่นกับลูก ๆ และเสียงที่ลูก ๆ ถามถึงคุณพ่อ มันยิ่งทำให้หัวใจของดิฉันหดหู่ อาวรณ์จนแทบร้าวราน ความโทมนัสอันใดเล่าจะยิ่งใหญ่ไปกว่าการสูญเสียสิ่งอันเป็นที่รักที่สุด

แรกเริ่มจากสองชีวิตขยายมาเป็นห้าชีวิต ความรักภายในครอบครัวราบรื่น คุณยุทธเป็นผู้ที่นำความสุขมาให้ดิฉัน เป็นเพื่อนเล่นที่ถูกใจที่สุดของลูก เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ประเสริฐสุด คุณความดีและความมีน้ำใจอันโอบอ้อมอารีย์ เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้พบเห็นทุกคน ดิฉัน

มักได้รับคำชมเชยเสมอมาว่า ได้คู่ชีวิตที่ดีเลิศ และทุกครั้งดิฉันมีความภูมิใจมาก

เป็นอย่างนี้แหละ คนดีที่สวรรค์ท่านต้องการ คุณยุทธจึงต้องจากไปทั้งที่ยังไม่ถึงวัยอันควร เปรียบประดุจว่าดวงประทีปชีวิตต้องอับแสง แต่ก็ยังมีอีกสามชีวิตที่ดิฉันต้องต่อสู้เพื่อเขา ซึ่งมันจะดับไปด้วยไม่ได้ ดิฉันจะพยายามอย่างที่สุดที่จะให้อนาคตเขาแจ่มจ้า

กุศลที่เราร่วมสร้างกันมาแต่ปางก่อน มีเพียงเท่านี้ ดิฉันผู้ยังอยู่และลูก ๆ จะสร้างกุศลในชาตินี้ และจะอุทิศทั้งหมดเพื่อคุณยุทธ ขอให้เรา พ่อ แม่ และลูก ๆ จงได้พบกันอีกในชาติต่อไป อยู่ด้วยกันอย่างพร้อมเพรียงและยาวนานกว่านี้ ขอให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิของคุณยุทธจงไปสู่สุคติและมีความสุขในสัมปรายภพโน้นเทอญ

กาญจนา ตันธะสินธุ์

น้องไว้อาลัยพี่

ยุทธ ตันธะสินธุ์ เป็นพี่ชายคนเดียวของพวกเรานับแต่น้อย จนเติบใหญ่มาด้วยกัน จนกระทั่งตายจากพรากไป พี่ยุทธเป็นพี่ชายที่ดีของพวกเรา คำน้อยไม่เคยพูดว่ากล่าวติเตียนน้อง หรือเอื้อนเอ่ยวาจาใดให้เป็นที่ขุ่นเคือง หรือให้น้อง ๆ ต้องช้ำใจเลยแม้แต่สักครั้งเดียว การที่พี่ ยุทธ ด่วนจากเราไป แต่ อายุยังไม่สมควรแก่ เวลาเช่นนี้ ยังความเศร้าโศรกและอาลัยให้กับพวกเราเป็นอย่างยิ่ง เพราะเราไม่เคยคิดมาก่อนว่าพี่ยุทธจะอายุสั้น นับว่าเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวง เพราะความเป็นพี่เป็นน้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน เป็นสิ่งซึ่งเราไม่อาจจะซื้อหาได้อีกในชั่วชีวิตนี้ ถ้าจะเปรียบกับสายน้ำก็เป็นสายน้ำที่ไม่มีวันจะไหลย้อนกลับมาอีกแล้ว ฉะนั้นเราจึงขอตั้งจิตอธิษฐาน ด้วยกุศลผลบุญใด ๆ ที่เราได้สร้างสมไว้ เราขอน้อมอุทิศให้แก่พี่ชายคนเดียวของพวกเรา ขอให้ดวงวิญญาณของพี่ยุทธจงไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพเถิด.

ด้วยความอาลัยรักจากน้อง ๆ

ณิดา สุพัตรา นงลักษณ์

ยัง รำ ลึก ถึง

ดินจะกลบลบกายวายสังขาร　ไฟจะผลาญเผาทรากสิ้นสาปสูญ
แต่ความดีมีอยู่คู่ค้ำคูณ　ช่วยเทิดทูนแทนซากที่จากไป

ได้ ทราบ ข่าว อุบัติเหตุ รถยนต์ ชน กัน เมื่อ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๑ จากปากของพี่กาญจน์ ซึ่งเป็นคนหนึ่งในจำนวนหลายคนที่ประสบอุบัติเหตุคราวนั้น ก็ได้มีการพยายามช่วยเหลือโกอย่างดีที่สุดตลอดเวลา แต่ไม่อาจยับยั้งมัจจุราชได้เนื่องจากบาดเจ็บสาหัสมาก จึงได้แต่เพียงเลื่อนเวลาให้ยาวออกไปอีก ๑๐ วัน และแล้ววันที่ ๑๙ มีนาคม โกก็ได้จากพวกเราไปอย่างไม่มีวันกลับ คงเหลือไว้แต่ความดีที่เตือนใจพวกเราให้ระลึกถึงอยู่อย่างไม่รู้ลืม ตราบเท่านานแสนนาน

ถึงแม้ตลอดเวลาที่อาศัยอยู่บ้านเดียวกัน โกจะเป็นคนพูดน้อย แต่โกเป็นคนใจดี ใจเย็น ไม่เคยว่าหรือดุให้พวกเราเสียใจเลย นอกจากนี้ยังยินดีจะช่วยเหลือพวกเรา ถ้าหากพวกเราขอร้องให้ช่วยเหลือ น้ำใจดีที่แสนประเสริฐนี้ ยิ่งทำให้พวกเราอาลัยมากในการจากไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่คาดคิดมาก่อน

ถึงแม้บางคนจะกล่าวว่า End came he slow or came he fast, it is but Death who comes at last.

แต่โกก็ได้จากไปก่อนวัยอันสมควร สิ่งที่เคยได้ล่วงเกิน โปรดให้อภัยหรืออโหสิด้วย

ขอให้คุณพระศรีรัตนตรัย จงคุ้มครองดวงวิญญาณของโก ให้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วย หากชาติหน้ามีจริงแล้ว ขอให้ได้เกิดมาเป็นญาติกันอีกดังชาตินี้.

จากพวกเรา

สุนิพนธ์ กรรณิการ์ พิชัย

น้องภรรยา

แด่ คุณยุทธ ตันธะสินธุ์

คุณยุทธ ตันธะสินธุ์ ได้เข้ามาร่วมงานกับพวกเรา ที่ห้าง บี. กริม แอนโก ในฐานะช่างเครื่องปรับอากาศ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ตราบจนกระทั่งถึงแก่มรณะกรรม เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๑

ตลอดเวลาที่คุณยุทธได้ทำงานกับพวกเรานั้น ปรากฏว่าคุณยุทธปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียร มีความรอบรู้ในหน้าที่การงาน มีอัธยาศัยสุภาพ เป็นผู้โอบอ้อมอารี เป็นที่รักของผู้ร่วมงาน ทั้งผู้บังคับบัญชา และผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และมีความก้าวหน้าในที่การงานเป็นอย่างดี

ในการที่คุณยุทธมาด่วนละโลกไปในมัชฌิมวัยเช่นนี้ จึงเป็นที่เสียดายและเป็นที่อาลัยแก่พวกเรารวมทั้งนายห้างอย่างยิ่ง

ด้วยความดีที่คุณยุทธได้ประกอบมา เมื่อครั้งดำรงชีวิตอยู่ประกอบกับบุญกุศลที่ญาติ และมิตรได้บำเพ็ญให้ จึงเป็นที่หวังว่าคุณยุทธคงจะได้เสวยสุขในสัมปรายภพตามควรแก่คติวิสัย.

มิตรสหายร่วมงาน

ศรัทธาของผู้รับเป็นเจ้าภาพ

การใดที่ชื่อว่า การบุญ การกุศล และการนั้นอยู่ในฐานะที่พึงกระทำได้ ข้าพเจ้าคิดว่าควรที่บุคคลพึงกระทำ

มูลกรณี ที่ข้าพเจ้ารับ เป็นเจ้าภาพ ทำการฌาปนกิจศพ **นายยุทธ ตันธะสินธุ์** ครั้งนี้ก็ด้วยเหตุที่นางอนงค์ ตันธะสินธุ์ มารดาของผู้ตายได้ปรารภกับข้าพเจ้าถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะได้ทำการฌาปนกิจศพ นายยุทธ ตันธะสินธุ์ ผู้เป็นบุตร ซึ่งเสียชีวิตเนื่องจากประสบอุบัติเหตุโดยการที่ได้โดยสารรถยนต์มากับเพื่อน แล้วเกิดชนกับรถเมล์สาย ๖ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของข้าพเจ้า จากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวนก็ได้ความว่า รถยนต์นั่งที่ผู้ตายโดยสารมานั้นเป็นฝ่ายผิด และญาติของผู้ขับรถยนต์นั่งก็ได้ไปติดต่อกับข้าพเจ้า ขอมิให้ข้าพเจ้าคิดค่าเสียหายรถเมล์ ซึ่งก็ได้รับความเสียหาย ด้วยในครั้งนี้ คิดเป็นเงินค่าเสียหายทั้งหมดประมาณ ๕,๐๐๐ บาทเศษ ข้าพเจ้าก็คิดว่าทางฝ่ายรถยนต์นั่งนี้เสียหายมิใช่น้อย ซ้ำยังมีคนได้รับบาดเจ็บและถึงแก่ความตายอีก จึงได้ตัดสินใจไม่คิดค่าเสียหายของรถเมล์ โดยได้ทำเป็นบันทึกยินยอมให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพนักงานสอบสวน

ครั้นต่อมา นางอนงค์ ตันธะสินธุ์ มารดาของผู้ตาย ได้ไปติดต่อกับท่าน พ.ต.ต. อัมพร สุภานุสรณ์ สารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจนครบาลสำเหร่ ซึ่งเป็นเจ้าของท้องที่ ๆ เกิดเหตุ เพื่อขอร้องให้ท่านสารวัตรเชิญข้าพเจ้าไปหารือและขอความช่วยเหลือจากข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ไปพบท่านสารวัตรและ นางอนงค์ ตันธะสินธุ์ ตามคำเชิญ ข้าพเจ้าเห็นว่าการนี้เป็นการกุศล การบุญ และก็อยู่ในฐานะที่ข้าพเจ้าพอจะรับช่วยเหลือได้ จึงได้ออกปากรับคำรับเป็นเจ้าภาพ บำเพ็ญกุศล ทำการฌาปนกิจศพอุทิศให้แก่ผู้ตาย และเป็นการสงเคราะห์บุตรภรรยาและมารดาของผู้ตาย ที่ได้มาขอร้องขอรับความช่วยเหลือในครั้งนี้

ข้าพเจ้าคิดอยู่เสมอว่า คนเรานั้นเกิดมาก็ไม่เห็นมีอะไรที่เป็นแก่นสาร เป็นการกระทำหน้าที่ไปวัน ๆ หนึ่ง ครั้นตายไปก็เอาอะไรไปไม่ได้ เมื่อมีชีวิตอยู่ก็คิดแต่จะทำสิ่งที่ชอบที่ควร เป็นประโยชน์ เกื้อกูล ซึ่งกัน และกันเท่าที่สามารถจะพึงกระทำได้ ข้าพเจ้าเองก็มิได้เคยรู้จักมักคุ้นกับผู้ตายหรือครอบครัวของเขามาก่อน เพียงแต่บังเอิญเข้ามามีส่วนพัวพันตามมูลกรณีดังกล่าวแล้วข้างต้น หวังว่าญาติมิตรของผู้ตายคงจะเข้าใจในเจตนาของข้าพเจ้าดี

นายสถิตย์ ปรีชาศิลป์

กรรมการ ผู้จัดการ บริษัทพระนครธนบุรีขนส่ง จำกัด

□ วิญญาณพเนจร ตอน......

ใช้หนี้ชีวิต

โดย พระครูประกาศสมาธิคุณ

ภัททสารี ภิกขุ และอธิปปัญโญ ภิกขุ

เรื่อง "ใช้หนี้ชีวิต" ที่จะเล่าให้ฟังนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปากของคนเราโดยตรง ธรรมชาติได้ให้อวัยวะต่าง ๆ แก่มนุษย์เรามาก็เพื่อจะอำนวยความสะดวกสบายและความสุขให้พอเหมาะพอสมกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเท่านั้น ถ้าจะพิจารณากันให้เป็นคติธรรมก็จะเห็นได้ว่าที่เรามีหู ๒ หู มีตา ๒ ตา และมีปากเพียงปากเดียว ก็เพราะธรรมชาติต้องการให้มนุษย์ฟังมาก ๆ ดูมาก ๆ แต่พูดและกินให้น้อย ๆ ยิ่งปากต้องทำหน้าที่ถึงสองอย่างด้วยแล้วก็ยิ่งจะต้องพูดให้น้อยกินให้น้อยเป็นการจำกัดยิ่งขึ้นอีกตามส่วน

แต่เมื่อได้ลองพิจารณาดูตามความเป็นจริงแล้ว มนุษย์หาได้ปฏิบัติตามความประสงค์ของธรรมชาติในข้อนี้ไม่ เรากลับพากันใช้หูฟังน้อย ใช้ตาดูน้อย แต่ใช้ปากพูดมาก กินมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำวันนั้นแทนที่จะมาจากหูจากตา จึงกลับไปอยู่เสียที่ปากเป็นส่วนใหญ่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง ก็เพราะปากนี่แหละเป็นตัวต้นเรื่อง

ตามปกติแล้ว คนธรรมดาทั่วไปจะกินข้าวลาดแกงหรือก๋วยเตี๋ยวนานาชนิดและอาหารวิเศษใด ๆ ได้อย่างมากก็เพียง ๓ จาน จะให้เกินไปกว่านั้นก็ส่ายหน้า ถึงอย่างนั้น มนุษย์ก็ชอบหาทางกินอะไรต่ออะไรให้โลดโผนพิศดารกันไม่รู้จักจบจักสิ้น เช่น ในสมัยปัจจุบันนี้ก็ต้องกินข้าวเคล้ารูปกินข้าวเคล้าเสียงเพลง หรือเสียงเพราะ ๆ หวาน ๆ และกินข้าวเคล้าสัมผัสเป็นต้น เป็นการเพิ่มราคาค่างวด การกินให้เปลืองเงินเปลืองทองมากขึ้นไปอีก และยิ่งกว่านั้นแม้อาหารที่จะกลืนกินเข้าไปในลำคอก็ยังอุตส่าห์ตั้งชื่อแปลก ๆ โลดโผน เช่น ต้มเปรตปลาไหล หรือไก่อเวจีเป็นต้น

ต้มเปรตปลาไหลก็คือต้มยำธรรมดา ๆ นั่นเอง แต่มีวิธีทำพิศดารคือ ต้องใช้ปลาไหลเป็น ๆ เตรียมไว้ต้ม โดยปรุงเครื่องต้มยำให้ได้ที่ ตั้งไฟให้ร้อน แล้วเอาลูกปลาไหลขนาดนิ้วมือหรือเล็กกว่าใส่ลงไป ปิดฝาหม้อให้มันดิ้นทุรนทุรายจนกว่าจะตายไปเองและสุกได้ที่ ถือกันว่ารสชาติเด็ดขาดนัก

ไก่อเวจี ก็คือ วิธีย่างไก่ตอนวิธีหนึ่งนั่นแหละเอาไก่ตอนมาถอนขนออกให้หมดทั้งเป็น ๆ ปรุงเครื่องเทศพิเศษกับข้าวเหนียวซึ่งนึ่งสุกดีแล้ว ให้ ได้รสเป็นที่ชอบใจ แล้วให้ไก่กินจนอิ่มเต็มที่ พอไก่กินอิ่มดีแล้วก็เอาปีบน้ำมันกาซที่ใช้แล้วมาครอบเข้าไว้ สุมไฟด้วยแกลบหรือฟางข้าว จนกว่าไก่จะตาย และสุกได้ที่แล้วจึงเอาออกมากิน นี่เขาก็ว่ากันว่าวิเศษนักอีกเหมือนกัน

สมัยเมื่อ ข้าพเจ้า เป็น เด็กเคยเห็น พวกขี้ เมา แกงส้มลูกปลาช่อนเป็น ๆ ไม่ทราบว่าเขาจะตั้งชื่อว่าอย่างไร วิธีทำก็คือหาผักบุ้งยอดงามปล้องโต ๆ มาตัดเป็นท่อน ๆ ตอนกึ่งกลางปล้อง ละลายน้ำแกงด้วยน้ำเย็นในหม้อให้ได้รสเป็นที่ชอบใจเสียก่อน เตรียมปลาช่อนเล็ก ๆ ที่ตัว

ยังแดงๆ อยู่ซึ่งจะหาได้ง่ายตามท้องร่องสวนหรือหนองน้ำตามท้องนาเอามาใส่ลงไปให้มากที่สุดเท่าที่จะหาได้ ยกหม้อขึ้นตั้งไฟ พอน้ำเริ่มร้อนพวกลูกปลาที่น่าสงสารทั้งหลายก็จะพากันว่ายกระเสือกกระสนเข้าหาที่ซุกซ่อนสุดกำลัง มันจะพากันแย่งเข้าไปเบียดเสียดยัดเยียดในปล้องผักบุ้งจนแน่นเปรี๊ยะกลายเป็นผักบุ้งยัดไส้ไปทันที พอน้ำเดือดผักบุ้งสุกได้ที่ก็ยกลงมาตักกินได้เลย พอไปเห็นแกงส้มผักบุ้งชนิดนี้เข้าและทราบวิธีทำ ข้าพเจ้าก็ถึงกับขนหัวลุก ขอบอกตรง ๆ ว่ากินไม่ลง สงสารลูกปลาตั้งหลายร้อยตัวที่ต้องมาดิ้นตายด้วยความร้อนในปล้องผักบุ้งนั่นเหลือเกิน

ข้าพเจ้าไม่สามารถจะลงใจเห็นด้วยเลยว่าแกงส้มชนิดนี้มัน จะมีรสชาติวิเศษวิโสไปกว่าแกงส้มธรรมดาอย่างไร ที่กระทำกันอย่างโลดโผนต่าง ๆ นั้นก็เป็นเพียงเพื่อต้องการจะเพิ่มอุปาทานในการลิ้มรสให้แก่ลิ้นเท่านั้นเอง เป็นการหลอกตัวเองให้หลงผิด ยึดถือผิดชนิดอุกฤตนอกลู่นอกทางชัด ๆ

ถ้าเราจะมองกันในแง่แห่งผลของกรรม การกระทำนี้ก็เป็นการเพิ่มอุปาทานและเจตนากรรมให้แก่ตนเอง

อย่างมากผิดปกติทีเดียว เป็นการกระทำให้สัตว์ตายด้วยความทุกข์ทรมานมาก ถือกันว่าเป็นบาปหนักกรรมหนักอาจให้ผลได้ทันตาเห็น

เรื่องของคนขี้เหล้า

ข้าพเจ้าได้รับเรื่อง ซึ่ง จะ ยืนยัน พฤติการณ์เช่นนี้ได้เป็นอย่างดีมาจากจังหวัดนครนายก เรื่องมีอยู่ว่า มีผัวเมียคู่หนึ่งในอำเภอเมืองของจังหวัดนี้ ผัวเป็นคนติดเหล้างอมแงมและชอบกิน กับ แกล้ม ชนิด โลด โผน ประเภทที่เล่ามาแล้วข้างต้น คราวหนึ่งผัวไปได้ตะพาบน้ำขนาดใหญ่มาจากหนองน้ำข้างบ้าน จึงเอามาใส่ตุ่มน้ำขังไว้ที่ชานบ้าน พอถึงเวลาจะกินเหล้าหากับแกล้มไม่ได้ก็บอกให้เมียจับตะพาบออกมาเพื่อจะฆ่าทำกับแกล้ม แต่ตะพาบมันตัวโตเกินไป แกงเผ็ดทีเดียวคงจะไม่หมด จะเก็บที่เหลือไว้ใช้วันหลังก็จะเสียรส น่าเสียดาย

ความจริงแล้วกับที่จะ ใช้ แกล้ม เหล้า นั้นอย่าง มากก็เพียง ๒ จานเท่านั้น ผลที่สุดจึงตกลงใจว่าหามีดคม ๆ มาเชือดเชิงตะพาบมาทำกับแกล้มทีละก้อนดีกว่า ตรงเชิงตะพาบนี่แหละเขาว่ารสมันเลิศนัก พอเชือดแล้วก็

เอาใส่ตุ่มปล่อยให้มันกินผักบุ้งของมันต่อไป ต้องการเนื้อมันแกล้มเหล้าเมื่อใดก็จับมันขึ้นมาเชือดได้เมื่อนั้น

สัตว์ประเภทเต่าหรือตะพาบน้ำนี้มันตายยากมาก เคยมีคนเล่าให้ฟังว่า แม้จะตัดคอแล้ว เอาเนื้อมาหั่นเป็นชิ้นๆ เนื้อมันก็ยังเต้นอยู่อีกตั้งนาน เพราะฉะนั้นตะพาบตัวนี้แม้จะถูกตัดเชิงออกมาแกงเผ็ดแกล้มเหล้าจนเหวอะหวะไปหมดก็ยังไม่ตาย ส่วนมันจะได้รับทุกข์เวทนาเพียงใดนั้นก็เห็นจะทราบกันดีอยู่แล้ว

ครั้งแรก ๆ ก็ตัดเชิงช่วงหลัง ก่อน พอ เชิงหลังหมดก็ตัดเชิงข้าง หนักเข้าก็ถึงกับตัดขาหน้า ตอนนี้ชักดูได้ยากว่า ข้างไหนเป็นหัวเป็นท้ายของตะพาบ ทุกครั้งที่มันถูกเชือดมันคงจะเจ็บปวดมิใช่น้อยถ้าเป็น คนก็ คงร้องโอดโอยให้คนช่วยเสียงลั่น มันคงจะร้องขอให้ไว้ชีวิตขอให้เมตตากรุณามันบ้าง แต่นี่มันเป็นสัตว์พูดไม่ได้คนก็เลยเลือกทำเอาได้ตามอำเภอใจสนุกไป

วันหนึ่งผัวกลับมาบ้านค่อนข้างค่ำ ถึงแม้จะเมามาจากข้างนอกแล้ว ก็ยังอยากจะกินเหล้าแกล้มเนื้อตะพาบน้ำอีก เมียจึงล้วงมือลงไปในตุ่มที่ขังตะพาบเพื่อจับขึ้นมา

เชือดทำแกล้มตามใจผัว แต่เอามือล้วงเข้าไปทางหัวของตะพาบ มันจึงงับนิ้วชี้เข้าไปค่อนนิ้วไม่ยอมละ เมียร้องขึ้นลั่นบ้านผัวจึงรีบลุกขึ้นมาดู อ้าว!.....นั่นตะพาบน้ำงับนิ้วเสียแล้ว นิ้วจะขาดหรือไม่ก็ไม่รู้

แทนที่จะโกรธเมียว่าเผลอเรอไม่ดูเสียให้ดีก่อนสัตว์มันกำลังเจ็บกำลังปวดอยู่ไป ทำ ขยุกขยิกใกล้ปาก มัน ก็งับเอา เจ้าผัวกลับไปโกรธตะพาบว่าไอ้ตัวอัปรีย์นี้มันงับมือเมียฉันได้ เขารีบจับตัวตะพาบออกมาวางกับพื้น ค่อยประคับประคองเพราะกลัวเมียจะเจ็บมาก ถ้านิ้วเมียไม่ติดคาอยู่ด้วยเขาก็คงจะจับ ทุ่ม ให้ กระดอง มัน แตกเสียให้สมแค้น ผัวหันไปคว้ามีดมาได้เล่มหนึ่งเล่มที่เคยใช้เชือดตะพาบนั่นเอง คมกริบทีเดียว พอเอามือล้วงคอตะพาบดึงออกมาได้ที่ก็รีบฟันเต็มแรงเพื่อให้ปาก มันหลุดจากมือเมีย หลับหูหลับตาฟันฉับ เสียงนางเมียร้องลั่นอีกครั้งหนึ่งเลือดสด ๆ ไหลหลั่งออกมามากมาย พอจัดการดึงหัวตะพาบออกมาได้และล้างเลือดออกจากนิ้วจึงเห็นว่า ที่ฟันคอตะพาบขาดและเมียร้องนั้น ได้ฟันเอานิ้วเมียขาดหายไปหนึ่งข้อด้วย

คืนนั้น มือเมียของเขาก็มีอาการบวมแดงอักเสบ ต่อมาก็มีไข้ ยิ่งใกล้รุ่งก็ยิ่งปวดเจ็บระบมมากขึ้น และเมื่อตอนใกล้รุ่ง เมียของเขาก็สิ้นชีวิตลงเพราะแผลที่นิ้วเป็นบาดทะยัก จัดการแก้ไขได้ไม่ทันเสียแล้ว

หลังจากเมียสิ้นชีวิตลงแล้ว ผัวก็กินเหล้าหามรุ่งหามค่ำหนักเข้าไปอีกเพราะความเสียใจที่เมียตาย

เรื่องของการกระทำกรรมนั้นเป็นเรื่องประหลาดเข้าใจยาก บางครั้งกรรมก็ให้ผลช้า บางครั้งก็ให้ผลรวดเร็วฉับพลัน ยังไม่มีใครวางกฎเกณฑ์เรื่องกรรมไว้ได้ชัดเจนลงไปว่ากรรมชนิดไหนหรือการกระทำอย่างไร จึงจะให้ผลช้าหรือเร็วกี่วันกี่เดือนกี่ปีกันแน่ แต่ที่แน่ชัดที่สุดก็คือกรรมทุกอย่างย่อมให้ผลเมื่อถึงโอกาส

เรื่องของผลกรรมที่เชือดเชิงตะพาบแกล้มเหล้าและตัดคอตะพาบของชายคนนี้ยังไม่จบลงเพียงนั้น ต่อมาได้เกิดเหตุการณ์ต่อไปนี้ขึ้นอีก มีคนวิพากษ์วิจารณ์กันมากว่าเป็นเพราะทำกรรมกับตะพาบนั้นแหละ

เย็นวันหนึ่งเวลาใกล้พลบ ชายคนนั้นกินเหล้าเมาเดินโซเซจะกลับบ้าน วันนั้นเขาเกิดมีการปล้นกันขึ้น

ในหมู่บ้านไม่ไกลนัก คนที่ปล้นเป็นคนบ้านอื่นก็จริง แต่คนที่เป็นสายให้พวกปล้นเป็นคนในละแวกนั้น พอดีทางบ้านเมืองทราบล่วงหน้า จึงนำกำลังตำรวจไปคอยซุ่มจับ ได้เกิดการต่อสู้กันขึ้น คนที่เป็นสายให้พวกปล้นรีบปลีกตัวหนีตำรวจพร้อมด้วยพวกปล้นอีก ๒ คนก่อน เพราะกลัวจะมีคนเห็นหน้าจำได้ ทั้งสามคนพยายามวิ่งลัดเลาะไปตามชายป่า พอดีสวนทางกับชายขี้เมาคนนี้เข้า ชายขี้เมาได้ตะโกนทักทายในฐานที่เป็นคนรู้จักกัน จึงถูกพวกปล้นคนหนึ่งฟันด้วยดาบคอขาดเกือบหลุดกระเด็น ล้มคว่ำลงไปดิ้นคลุกฝุ่นอยู่ตรงนั้นเอง พอพวกชาวบ้านตามมาทางนั้น ชายขี้เมาก็สิ้นชีวิตไปแล้ว เลือดไหลเป็นทางแห้งกรังอยู่ตามฝุ่นและต้นหญ้าข้างทางเดินอย่างน่าเอน็จอนาถ นี่แหละคือการใช้หนี้ชีวิต

ใครประกอบกรรมไว้อย่างใด ก็จะได้รับผลของกรรมตามอย่างที่ตนทำไว้อย่างนั้นหนีไม่พ้นแน่ ถ้าชาตินี้ได้ประกอบคุณงามความดีไว้บ้าง หรือมีเชื้อของกรรมดีซึ่งได้ประกอบไว้ในชาติอื่นคอยค้ำจุนอยู่ ก็จะ ค่อยยังชั่ว

ไป แต่ว่าผลของกรรมที่ได้ประกอบขึ้นนั้นจะยังอยู่ ไม่หายไปไหน ถ้ามันตามมาสนองในชาตินี้ไม่ทัน มันก็จะต้องมาสนองจนได้ในชาติหน้า เหมือนกับกรรมบางอย่างที่สนองผลในชาติที่แล้วไม่ได้ และได้ติดตามมาทันในชาตินี้สนองผลอยู่อย่างเต็มที่อย่างที่เคยปรากฏอยู่เสมอนั่นแหละ

มันเป็นความยุติธรรมแล้วไม่ใช่หรือ ?

บทสนทนา

อธิปปัตโต ภิกขุ ท่านพระครูครับ เรื่องที่เล่ามาข้างต้นนี้ เท่าที่ผมคิดเห็นก็ว่าเป็นเรื่องของผลกรรมได้ตามมาสนองผัวเมียคู่นี้ แต่ถ้ามองในแง่ของคนปัจจุบัน ซึ่งไม่เชื่อเรื่องกรรมก็ถือกันว่าเป็นการบังเอิญ ถ้าเมียไม่บังเอิญเผลอไปหน่อยก็คงไม่ไปคลำตรงหัวตะพาบเข้า ถ้าไม่จับตรงหัวมันเข้า ตะพาบก็คงไม่กัด เพราะมันเจ็บปวดจนใกล้จะตายอยู่แล้ว ข้างผัวก็เหมือนกัน ถ้าไม่ตาลีตาเหลือกเกินไป พินิจพิเคราะห์ดูเสียให้ดีก่อน ก็คงตัดคอตะพาบโดยไม่ต้องตัดนิ้วมือ เมียไป ด้วย นิ้ว มือ ก็ คง ไม่เป็นบาดทะยักและเมียก็ไม่ตาย ถ้าตนเองไม่กินเหล้าเมา หรือถ้ากินเหล้าเมาแต่เดินไปเสียทางอื่น ก็คงไม่พบพวกปล้นหรือพบพวกปล้นแต่จำพวกปล้นไม่ได้หรือ ถึงแม้จะจำได้แต่ไม่ทักถามขึ้นมาใน ตอนนั้นตนเองก็คงจะไม่ตาย

นี่เป็นเรื่องบังเอิญทั้งนั้น ดูพวกเราในยุคนี้จะเอาเรื่อง กรรมกับเรื่องบังเอิญมาปะปนกันอยู่ท่านพระครูมีความเห็นอย่างไรบ้างครับเกี่ยวกับเรื่องนี้ ?

พระครูประกาศสมาธิคุณ เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องบังเอิญหรอกเจริญพร มันเป็นเรื่องผลของกรรมชัด ๆ คือทำกรรมอย่างใด ได้รับผลอย่างนั้น พระพุทธองค์ตรัสว่า มนุษย์เรานี้ กมฺมพนฺธุมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กมฺมทายาโท ได้มรดกของกรรม ทุกฺขโต ทุกฺขฐานํ ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตน พอทุกข์มาถึงตน เข้า ก็ เกิดโมโหโกรธ เลยยิ่งทำกรรมหนักเข้าไปอีก ก็ลองคิดดูซี ตั้งใจจะตัดคอตะพาบ แต่ก็ต้องตัดนิ้วมือของเมียของตนเองไปด้วย และเมื่อตัดคอตะพาบตายไปแล้ว ผลที่สุดตนเองก็ต้องถูกฟันคอขาดเหมือนกัน เป็นเหตุการณ์ที่เห็นชัดเจนออก อย่าง นี้ แล้ว จะว่า เป็น การ บังเอิญได้อย่างไรกัน

อธิปปัตโต ภิกขุ เอาละครับ ยอมรับละว่าเป็นผลของการกระทำกรรมชั่ว แต่ผมลองคิดดูแล้วตะพาบมันก็มีวิญญาณ เหมือนหมูเหมือนปลาหรือวัว ควาย ที่เราฆ่า กิน กัน อยู่ทุกวันไม่น่าจะได้รับผลกรรมรุนแรงถึงขนาดต้องตายทั้งผัวทั้งเมียเลยนี่นา

พระครูประกาศสมาธิคุณ คนโบราณเขาถือกันว่าการฆ่าเต่าฆ่าตะพาบนั้น เท่ากับฆ่าสามเณรองค์หนึ่งทีเดียวนะ

อธิปปัตโต ภิกขุ อ๊ะ !.....ถึงอย่างนั้นเชียว หรือ เต่านี่มีศีลหรือ ?

พระครูประกาศสมาธิคุณ ก็ไม่เชิงเรียกว่าถือศีลอย่างสามเณรหรอก ท่านลองคิดดูเถอะ ชีวิตของเต่าของตะพาบนั้นเป็นชีวิตบริสุทธิ ไม่เคยเห็นเต่าเห็นตะพาบ เบียด เบียฬชีวิตใครที่ไหน การดำเนินชีวิตของมันก็ทรมานน่าสงสารอยู่แล้ว มันต้องลำบากเที่ยวหาผักบุ้งตามท้องร่องเลี้ยงท้องอยู่แล้ว เนื้อหนังมัน

ก็มีนิดเดียว เราจะไปเบียดเบียฬให้มันต้องเจ็บปวดขึ้นอีกทำไม สงสารมันบ้างเถอะ ท่านอธิปปั๋ตโตลองสังเกตดูซี ชายคนนี้ฆ่าตะพาบให้ตายตามปกติเหมือนอย่างคนอื่นเขาทำกันเมื่อไร มีเยี่ยงอย่างที่ไหนกัน ค่อย ๆ เอามีดเชือดเชิงมันมาแกล้มเหล้ากิน วันละชิ้นทุกวัน เขากระทำกรรมด้วยโลภะ โทสะ โมหะ อย่างแรงกล้ามีเจตนารุนแรงในการทรมานสัตว์ มุ่งเบียดเบียฬโดยเห็นแก่ตัว เป็นที่ตั้งอย่างนี้ละก็กรรมให้ผลเร็วนัก ดูแต่นายโคฆาตก์ที่ตัดลิ้นวัวเป็น ๆ ใต้ถุน บ้าน มาทำอาหารมื้อเย็นกินนั่นปะไร พอเปิบข้าวเข้าปากลิ้นของตนเองก็ขาดสะบั้นลงทันทีเลย พระอรรถกถา จารย์ ผู้ รวบ รวมคัมภีร์ ธรรมบทท่านไม่ได้โกหกหรอก มันเป็นเรื่องจริง ๆ เกิดขึ้นในครั้งพุทธกาล เหมือนเรื่องคนตัดเชิงตะพาบน้ำมาแกล้มเหล้า ที่ท่านอธิปปั๋ตโตนำมาเล่า ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี่แหละ

คนสมัยโบราณท่านถือกันว่าสัตว์ ๕ ชนิด ที่พระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์เคยถือกำเนิด คือ ไก่ นาค (งู) เต่า (หรือตะพาบ) วัว (หรือควาย) และราชสีห์ ใครไปเบียดเบียฬ หรือฆ่าแกงเข้าละก็จะเป็นบาปหนัก เพราะฉะนั้น อย่าไปเบียดเบียฬชีวิตเขาเลยท่านทั้งหลาย อาตมาขอเสียทีเถอะ

อธิปปัตโต ภิกขุ นั่นนะซีครับ แทนที่จะไปนึกว่าสัตว์ชนิดนี้เนื้อมันอร่อยดีก็ให้นึกเสียใหม่ว่า เขาก็ชีวิตหนึ่ง เราก็ชีวิตหนึ่งเท่ากัน เนื้อของเขาก็คงจะอร่อยเท่า ๆ เนื้อของเรานี้แหละ เอาใจเขามาใส่ใจเราดูบ้าง ชีวิตของใคร ๆ ก็รักทั้งนั้น เพียงอาหารผ่านลิ้นนิดเดียวทำไมจะต้องยอม ประกอบกรรมหนักเช่นนี้หนอ เลิกเบียดเบียฬชีวิตผู้อื่นกันเสียทีเถอะ อาจจะทำให้โลกมีสันติสุขขึ้นได้บ้างกระมัง ▲

ชินบัญชรคาถา

กล่าวกันว่า "ชินบัญชรคาถา" เป็นของเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) อดีตเจ้าอาวาสวัดระฆัง จังหวัดธนบุรี และว่าท่านได้ใช้คาถานี้บริกรรมปลุกเศกพระเครื่อง (พระสมเด็จ) ของท่านด้วย คาถานี้เรียกกันเป็นสามัญว่า "คาถาสมเด็จ" หรือ "ของดีสมเด็จ"

เมื่อจะใช้คาถานี้ ให้จัดหาดอกไม้ ธูปเทียนมาบูชาสักการะ ตั้งจิตระลึกถึงเจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ (โต) อธิษฐานขอให้ท่านช่วยประสิทธิประสาทก่อน แล้วจึงเริ่มท่องต่อไป การใช้ควรเริ่มในวันพฤหัสบดี

ให้สวดคาถานี้ทุกเช้าเย็น หรือเวลาใดเวลาหนึ่ง (ถ้าสวดได้ครั้งละ ๓ จบ ๗ จบยิ่งดี) เวลาสวดให้ตั้งจิตสำรวมใจเป็นสมาธิแน่วแน่

ผู้ใดใช้คาถานี้สวดหรือบริกรรมภาวนาทุกวัน ผู้นั้นจะได้รับประสิทธิผล คือปลอดจากสรรพภัย ทำมาหากินเจริญ สุขกายหายเดือดร้อน จิตใจผ่องใสสดชื่นทุกคืน และสัมฤทธิ์ผลอื่น ๆ อีกมากมาย สุดที่จะประมาณวิเศษนัก

ชินปัญชรคาถา

ชิยาสะรากะตา พุทธา
เชต์วา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง
เย ปิวิงสุ นะราสะภาฯ
ตัณหังกะราทะโย พุทธา
อัฏฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัย์หัง
มัตถะเก เต มุนิสสะราฯ
สีเส ปะติฏฐิโต มัย์หัง
พุทโธ ธัมโม ท์วิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัย์หัง
อุเร สัพพะคุณากะโรฯ
หะทะเย อะนุรุทโธ จะ
สารีปุตโต จะ ทักขิเณ

โกณฑัญโญ ปัฏฐิภาคัสมิง
โมคคัลลาโน จะ วามะเก ฯ
ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง
อาสุง อานันทะราหุลา
กัสสะโป จะ มะหานาโม
อุภาสุง วามะโสตะเก ฯ
เกสันเต ปัฏฐิภาคัสมิง
สุริโยวะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน
โสภิโต มุนิปุงคะโว ฯ
กุมาระกัสสะโป เถโร
มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง
ปะติฏฐาสิ คุณากะโร ฯ
ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ
อุปาลี นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา
นะลาเต ติละกา มะมะ ฯ

เสสาสีติ มะหาเถรา
ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะวันตา สีละเตเชนะ
อังคะมังเค สุสัณฐิตา ฯ
ระตะนัง ปุระโต อาสิ
ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ
วาเม อังคุลิมาละกัง ฯ
ขันธะโมระปะริตตัญจะ
อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ
เสสา ปาการะสัณฐิตา ฯ
ชินา นานาพะละสังยุตตา
สัตตะปาการะลังกะตา
วาตะปิตตาทิสัญชาตา
พาหิรัชฌัตตุปัททะวา ฯ
อะเสสา วินะยัง ยันตุ
อะนันตะชินะเตชะสา
วะทะโต เม สะกิจเจนะ

สะทา สัมพุทธะปัญชะเร ฯ
ชินะปัญชะระมัชเฌ หิ
วิหะรันตัง มะหีตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ
เต มะหาปุริสาสะภา ฯ

อิจเจวะ มันโต สุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตุปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ
สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย ฯ

สัทธัมมานุภาวะปาลิโต
จะรามิ ชินะปัญชะเรติ ฯ

นรชาติที่วางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตย์ทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา

พระไตรลักษณ์

อันความเกิดแก่เจ็บตายวายชีวาตม์
เกิดด้วยชาติสังขาราอย่ากระสัน
เอาไตรลักษณ์ชักกระหวัดเข้ารัดพัน
ผูกให้มั่นดวงจิตเหมือนนิทรา
หนึ่งให้รู้รูปกายอย่าได้เขลา
ให้รู้เท่าสังขารนะท่านหนา
อย่ามืดมิดไปด้วยฤทธิ์อวิชชา
อันโมหาพาตัวให้มัวมอม
จงตั้งมั่นขันตีมีมานะ
เอารสพระธรรมทาเหมือนยาหอม
อาจล้างจิตกลั้วที่มัวมอม
คงจะย้อมจิตได้แน่ไม่แปรปรวน
อาโปควรจะระงับดับอัคคี
ความนินทาสรรเสริญเจริญยศ
อย่ากำหนดเอาเป็นจริงทุกสิ่งสี
ที่พึงใจเขาก็ขานแต่การดี

ไม่สามัคคีเขาก็ร่ำแต่คำคม
ของเป็นเครื่องอนิจจังยังไม่แน่
ยังเกิดแก่ตายดับกันทับถม
ถึงทุกขังทุกข์นี้ทุกนิคม
เป็นประถมตลอดเท่าอวสานต์
ถึงมีจนทนทุกข์ทุกรูปแท้
ไม่ปรวนแปรดังวินัยท่านไขขาน
อนัตตาพาเข้าช่องห้องนิพพาน
นี่แหละการหมดทุกข์หมดสุขเอย.

พระไตรลักษณ์หนักหน่วงในดวงจิต
สุขุมคิดตรึกตรองให้หนักหนา
พิศเพ่งเล็งดูพระอนัตตา
เป็นไม้เท้าก้าวหน้าหนทางเดิน
พระทุกขังตั้งไว้ให้มั่นคง
ค่อยดำรงชำระประสะสาง
อวิชชาพาหลงกำบังทาง
พระทุกขังแผ้วถางสว่างเตียน
กำจัดมืดโมโหไม่ผ่องแผ้ว
เหมือนดวงแก้วชูเชิดประเสริฐเศียร

เอาสติตั้งไว้เป็นความเพียร
ค่อยจำเนียรก่อสร้างในทางธรรม
พระไตรลักษณ์ตักเตือนให้บริสุทธิ์
เหมือนมงกุฎสุกเหลืองเรืองอร่าม
ดูขาวขำรัศมีสีใสวิไลล้ำ
คุณพระธรรมเกื้อหนุนการุณงาม
บรรดาศีลบริสุทธิ์ก็พร้อมเสร็จ
เหมือนเกราะเพชรสวมใส่ในสนาม
คอยป้องกันอวิชชาสง่างาม
จะพาข้ามด่านเขตกิเลศมาร
พระกรซ้ายทรงพระขรรค์อันผ่องศรี
ถือขันตีอดใจในสงสาร
ชำระกองกิเลศให้เด็ดพาล
พระยามารพ่ายแพ้ด้วยขันตี
พระกรขวาทรงเครื่องศาสตราวุธ
บริสุทธิ์เสร็จจะสอดพระแสงศรี
เมตตาพาจิตให้เปรมปรีดิ์
จะข่มขี่อกุศลให้ม้วยมรณ์
พระกรุณาเบื้องขวารักษาสโมสร

มุทิตาเป็นโยธาซ้ายพระกร
ไม่ย่อหย่อนต่อภัยสิ่งไรมี
พวกเสนาฆ่ามารชาญณรงค์
คือองค์พรหมวิหารอุเบกขา
ย่อมประหารมารม้วยให้มรณา
ด้วยปัญญาเป็นดวงมณีนิล
สำหรับส่องสว่างกระจ่างแจ่มคือองค์กะสิณ
ที่มืดมนต์อนธการก็สูญสิ้น
องค์กะสินสุกสว่างกระจ่างใจ
เสร็จนั่งเหนืออลังสินธพชาติ
คืออิทธิบาททั้งสี่จะมีไหน
ผ่อนชักอาชาพาเดินดำเนินไป
เข้าหนทางใหญ่คืออัฏฐังคิกะมัค
ผลทานเป็นสะเบียงลำเลียงส่ง
จะข้ามดงแดนเขตกิเลศมาร
พระโพชฌงค์ทรงโฉมคือโคมเทียน
ไม่แวะเวียนตามส่งถึงนิพพาน
ใครได้แล้วเหมือนได้แก้วมโนนึก
ไม่ต้องตรึกที่จะยากในสงสาร

ไปเสวยรมย์ชมสุขทุกประการ
เหมือนวิมานเมืองฟ้าสุราลัย
สุขอะไรจะมาสุขเหมือนเมืองแก้ว
สุขเลิศแล้วสุขยิ่งทุกสิ่งสรรพ์
พ้นวิสัยใครเลยจะเทียมทัน
เป็นมหันตะมะโหโอฬาฬาร
นะ ท่านทั้งหลายเอ๋ย.

ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมํ

สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นล้วนมีความดับเป็นธรรมดา

คำบัจฉเวกขณะองค์อุโบสถทั้ง ๘

๑. ยาวะชีวัง อะระหันโต, ปาณาติปาตัง ปะหายะ ปาณาติปาตา ปะฏิวิระตา, นิหิตะทัณฑา นิหิตะสัตถา, ลัชชีทะยาปันนา, สัพพะปาณะภูตะหิตานุกัมปี วิหะรันติ, อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, ปาณาติปาตัง ปะหายะ ปาณาติปาตา ปะฏิวิระโต, นิหิตะทัณโฑ นิหิตะสัตโถ, ลัชชีทะยาปันโน, สัพพะปาณะภูตะหิตานุกัมปี วิหะรามิ. อิมินาปิอังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ, อุโปสะโถ, จะ เม อุปะวุตโถภะวิสสะติ. ฯ

๒. ยาวะชีวัง อะระหันโต, อะทินนาทานัง ปะหายะ อะทินนาทานา ปะฏิวิระตา, ทินนาทายี ทินนะปาฏิกังขี, อะเถเนนะ สุจิภูเตนะ อัตตะนา วิหะรันติ, อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, อะทินนาทานัง ปะหายะ อะทินนาทานา ปะฏิวิระโต. ทินนาทายี ทินนะปาฏิกังขี, อะเถเนนะ สุจิภูเตนะ อัตตนา วิหะรามิ. อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ. อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ. ฯ

๓. ยาวะชีวัง อะระหันโต, อะพรหมะจะริยัง ปาหายะ พรหมะจารี อาราจารี, วิระตา เมถุนา คามะธัมมา อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง อะพรหมะจะริยัง ปะหายะ พรหมะจารี อาราจารี, วิระโต เมถุนา คามะธัมมา, อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ. อุโปสะโถ จะ เมอุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.ฯ

๔. ยาวะชีวัง อะระหันโต, มุสาวาทังปะหายะ มุสาวาทา ปะฏิวิระตา, สัจจะวาที สัจจะสันธา, เฐตา ปัจจะยิกา, อะวิสังวาทะกา โลกัสสะ อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, มุสาวาทัง ปะหายะ มุสาวาทา ปะฏิวิระโต, สัจจะวาที สัจจะสันโธ, เฐโต ปัจจะยิโก, อะวิสังวะทะโก โลกัสสะ อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ, อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.ฯ

๕. ยาวะชีวัง อะระหันโต, สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานัง ปะหายะ สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา ปะฏิวิระตา, อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ. ทิวะสัง สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานัง ปะหายะ สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา ปะฏิวิระโต. อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ, อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.ฯ

๖. ยาวะชีวัง อะระหันโต, เอกะภัตติกา รัตตูปะระตา, วิระตา วิกาละโภชะนา, อะหัมปั่ชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง เอกะภัตติโต รัตตูปะระโต, วิระโต วิกาละโภชะนา, อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ, อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ. ฯ

๗. ยาวะชีวัง อะระหันโต, นัจจะคีตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนา มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา ปะฏิวิระตา, อะหัมปั่ชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, นัจจะคีตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนา มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา ปะฏิวิระโต. อิมินาปิ อังเคนะ อาระหะตัง อะนุกะโรมิ. อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ. ฯ

๘. ยาวะชีวัง อะระหันโต, อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนัง ปะหายะ อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา ปะฏิวิระตา, นีจะเสยยัง กัปเปมิ, มัญจะเก วา ติณะสันถะระเก วา, อะหัมปั่ชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนัง ปะหายะ อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา ปะฏิวิระโต, นีจะเสยยัง กัปเปมิ. มัญจะเก วา ติณะสันถะระเก วา, อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ. อุโปสะโก จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ. ฯ

บทสวดและปกิณณก คาถา

๑. พะหุง เว สะระณัง ยันติ, ปัพพะตานิ วะนานิ จะ
อารามะรุกขะเจตะยานิ, มะนุสสา ภะยะตัชชิตา.
เนตัง โข สะระณัง เขมัง, เนตัง สะระณะมุตตะมัง.
เนตัง สะระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.
โย จะ พุทธัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สะระณัง คะโต
จัตตาริ อะริยะสัจจานิ, สัมมัปปัญญายะ ปัสสะติ.
ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง, ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมัง.
อะริยัญจัฏฐังคิกัง มัคคัง, ทุกขูปะสะมะคามินัง.
เอตัง โข สะระณัง เขมัง, เอตัง สาระณะมุตตะมัง.
เอตัง สะระณะมาคัมมะ, สัพพะทุกขา ปะมุจจะตีติ.

---

๒. นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณังวะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา

๓. มหาการุณิโก นาโถ อัตถายะ สัพพะปาณินัง
ปูเรตวา ปาระมี สัพพา บั๋ตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มา โหนตุ สัพพุบั๋ททะวา
มะหาการุณิโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปูเรตวา ปารมี สัพพา บั๋ตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มา โหนตุ สัพพุบั๋ททะวา
มะหาการุณิโก นาโถ สุขายะ สัพพะปาณินัง
ปูเรตวา ปารมี สัพพา บั๋ตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มา โหนตุ สัพพุบั๋ททะวา

---

๔. นโมน้อมนมัสการ จิตชื่นบานต่อภควา
เลิศล้ำในโลกา ทรงพระภาคเบ็นอันงาม
อรหัตตัดกิเลส สมุจเฉทขาดจากกาม
ไกลจากตัณหาสาม โลกธรรมแปดประการ
สัมมาสัมพุทธะ ตรัสเบ็นพระโพธิญาณ
รู้ในชาติสันดาน เหตุเกิดทุกข์เบ็นธรรมดา
รู้ข้อปฏิบัติ เหตุจะตัดซึ่งทุกขา
ดับชาติและชรา พ้นมรณาถึงนิพพาน
อหังอันว่าข้า เจตนานมัสการ

พุทโธผู้เบิกบาน สั่งสอนโปรดสัตว์เวนัย
ควรเราพึงเข้าใจ พระคุณท่านล้ำโลกา
ขอไหว้คุณพระธรรม อันน้อมนำเกิดปัญญา
ทรงไว้เหนือเกษา หาความชอบประกอบการ
สิ่งไรเป็นความผิด ไม่ควรคิดจิตเป็นพาล
หนีร้อนผ่อนรำคาญ หาความเย็นเป็นสุขใจ
ชำระกองกิเลส ให้สิ้นเสร็จพ้นจากภัย
ตัดบ่วงและห่วงใย เห็นจริงแท้แน่อนัตตา
ผู้ใดได้ชิมรส เห็นปรากฏด้วยปัญญา
เห็นแต่อาตมา จำเพาะตัวที่ได้ทำ
ปฏิบัติจริง.เห็นจริง เป็นยอดยิ่งจะอุปถัมภ์
มีคุณอันเลิศล้ำ ความเย็นแท้ไม่ร้อนใจ
ทั้งกายวาจาจิต สุจริตด้วยเลื่อมใส
ความผิดสิ่งอันใด จะบังเกิดนั้นไม่มี
คุณพระธรรมนี้ล้ำเลิศ แสนประเสริฐเป็นวิถี
ทางเอกข้ามโลกีย์ พ้นจากชาตินิราศภัย
นมัสการคุณพระอริยสงฆ์ ผู้ดำรงพระวินัย
พรหมจรรย์ท่านตั้งไว้ ตามโอวาทพระศาสดา
สี่คู่แปดพวกนั้น ย่อมถือมั่นในสิกขา

ปฏิบัติตามธรรมา บริสุทธิ์พ้นไพรี
อบรมประสมมา ด้วยวาสนาของท่านมี
ควรเราจะยินดี ระลึกถึงนมัสการ
อริยะสาวะโก หน่อชิโนพุทธาจารย์
สลัดตัดสงสาร จากห่วงใยไม่ยินดี
นับเนื่องเป็นเรื่องมา ศาสนาพระชินศรี
จนถึงทุกวันนี้ เพราะท่านรับสั่งสอนมา
แสดงแจ้งเหตุผล ให้ปุถุชนเกิดศรัทธา
เห็นจริงด้วยปัญญา ความเย็นแท้เป็นแน่ใจ
ท่านนั้นเป็นแบบอย่าง ชี้หนทางให้เดินไป
ทางธรรมทางวินัย ทั้งทางศีลทางภาวนา
สังโฆคุณดังนี้ เราควรที่จะบูชา
ระลึกถึงคุณขึ้นมา ยกมือไหว้ไม่เสียที
ตั้งจิตจำนงตรง ต่อพระองค์ให้จงดี
รัตนะทั้งสามนี้ รู้จักชัดเร่งรักษา.

---

๕. สัมพุทโธ ทิปะทัง เสฏโฐ นิสินโน เจวะ มัชฌิเม
โกณฑัญโญ ปุพพะภาเคจะ อาคเนยเย จะ กัสสะโป
สารีปุตโต จะ ทักขิเณ หะระติเย อุปาลิ จะ

ปัจฉิเมปิ จะ อานันโท พายัพเพ จะ กะวัมปะติ
โมคคัลลาโน จะ อุตตะเร อีสาเณปิ จะ ราหุโล
อิเม โข มังคะลา พุทธา สัพเพ อิธะ ปติฏฐิตา
วันทิตา เต จะ อัมเหหิ สักกาเรหิ จะ ปูชิตา
เอเตสัง อานุภาเวนะ สัพพะโสตถี ภะวันตุ โน
อิจเจวะ มัจจัน- ตะนะมัสสะเนยยัง
นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง
ตัสสานุภาเว- นะ หะตันตะราโย.

---

๖. ยาเทวะตา สันติ วิหาระวาสินี

ถูเป ฆะเร โพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง
ตา ธัมมะทาเนนะ ภะวันตุ ปูชิตา
โสตถิง กะโรนเตธะ วิหาระมัณฑะเล
เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว
สารามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา
คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสะรา
สัปปาณภูตา สุขิตา ภะวันตุ เต

ชะลาพุชา เยปิ จะ อัณฑะสัมภะวา
สังเสทะชาตา อะถะโวปะปาติกา
นิยยานิกัง ธัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต
สัพเพปิ ทุกขัสสะ กะโรนะตุ สังขะยัง

ฐาตุ จิรัง สะตัง ธัมโม ธัมมัฑธะรา จะ ปุคคะลา
สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ อัตถายะ จะ หิตายะ จะ
อัมเห รักขะตุ สัทธัมโม สัพเพปิ ธัมมะจาริโน
วุฑฒิง สัมปาปุเณยยามะ ธัมเม อะริยัปปะเวทิเต
ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิโน พุทธะสาสเน
สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต กาเล เทโว ปะวัสสะตุ
วุฑฒิภาวายะ สัตตานัง สะมิทธัง เนตุ เมทะนิง
มาตา ปิตา จะ อัตระชัง นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง
เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน ปะชัง รักขันตุ สัพพะหา

---

๗. วันทามิ เจตะยัง สัพพัง สัพพัฏฐาเน สุปะติฏฐิตัง สาริกะ ธาตุ มะหาโพธิง พุทธะรูปัง สักการัง สัตถา วันทามิ.

๘. จัตตาโร จัตตาโร จะตุโร อะโถปัญเจวะ ปัญจะ จะ สัตตะ อัฏฐะ อิเม ธัมมา โพธิปักขิยะนามะกา.

จัตตาโร สะติปั๋ฏฐานา กายานุปั๋สสะนาสะติปั๋ฏฐานัง เวทนานุปั๋สสะนาสะติปั๋ฏฐานัง จิตตานุปั๋สสะนาสะติปั๋ฏฐานัง ธัมมานุปั๋สสะนาสะติปั๋ฏฐานัง

จัตตาโร สัมมัปปะธานา อะนุปปั๋นนานัง ปาปะกานัง อะกุสะลานัง ธัมมานัง อะนุปปาทายะ สัมมัปปะธานัง อุปปั๋นนานัง ปาปะกานัง อะกุสะลานัง ธัมมานัง ปะหานายะ สัมมัปปะธานัง อะนุปปั๋นนานัง กุสะลานัง ธัมมานัง อุปปาทายะ สัมมัปปะธานัง อุปะปั๋นนานัง กุสะลานัง ธัมมานัง ภิยะโยภาวายะ สัมมัปปะธานัง ฯ จัตตาโร อิทธิปาทา ฉันทิทธิปาโท วิริยิทธิปาโท จิตติทธิปาโท วิมังสิทธิปาโท.

ปั๋ญจินทะริยานิ สัทธินทะริยัง วิริยินทะริยัง สะตินทะริยัง สะมาธินทะริยัง ปั๋ญญินทะริยัง, ปั๋ญจะพะลานิ สัทธาพะลัง วิริยะพะลัง สะติพะลัง สะมาธิพะลัง ปั๋ญญาพะลัง

สัตตะ โพชฌังคา สะติสัมโพชฌังโค ธัมมะวิจะยะสัมโพชฌังโค วิริยะสัมโพชฌังโค ปี่ติสัมโพชฌังโค ปั๋สสัทธิสัมโพชฌังโค สะมาธิสัมโพชฌังโค อุเปกขาสัมโพชฌังโค.

อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิติ.

สพฺพํ เภทปริยนฺตํ เอวํ มจฺจาน ชีวิตํ

ชีวิตของสัตว์เหมือนภาชนะดิน ซึ่งล้วนมีความสลายเป็นที่สุด.

กรวดน้ำ
แปลจากอิมินาเปนคำฉันท์

ขอบุญที่ทำนี้ แผ่ผลดังปรารถนา
แก่ท่านอุปัชฌาย์ ครูอาจารย์คุณมากครัน
สั่งสอนให้รู้รอบ พ่อแม่ผู้ถนอมขวัญ
ญาติรักพรรคเผ่าพันธุ์ สุริยันต์จันทร์แจ่มศรี
อีกพระภูวดล นรชนผู้คุณมี
พรหมมารแมนโกลีย์ ทวยเทพสี่โลกบาล
พระยมมนุษย์มิตร ประกอบกิจร่วมการงาน
เปนกลางระหว่างกาล หรือเปนพาลก่อเวรมา
ขอสรรพสัตว์นั้น น้อมจิตมั่นโมทนา
ในกุศลจริยา อันตูข้าได้สร้างสม
จงได้มนุษยสมบัติ พิมานรัตน์สัคคารมณ์
นิพพานสุขอุดม ให้เสด็จสมดังใจ เทอญ.
ด้วยบุญบอกอุทิศ ขอนำจิตให้ดำเนิน
สู่ข้างทางเจริญ ในกองธรรมดับตัณหา
อันธรรมบาปลามก อย่าบีดปกญาณปรีชา
เห็นแจ้งในสัจจา ลุมรรคาแห่งนิพพาน

แม้ชาติภพยังมี ขอเกิดดีมีศีลทาน
ซื่อสัตย์มีทุกกาล ได้สราญเรืองปัญญา
มีสติตัดกิเลส เพียรดับเหตุอวิชชา
หมู่มารอันหยาบช้า อย่าได้มาล้างความเพียร
พระพุทธเป็นนาถะ ให้ข้าละตัณหาเบียฬ
พระธรรมเป็นนาถเสถียร ให้ข้าเพียรล่วงทุกขา
ปัจเจกะพุทธะ เป็นนาถะเลิศสุทธา
พระสงฆ์องค์อริยา เป็นเนื้อนาบุญราศี
ขอคุณพลานุภาพ ไตรรัตน์ปราบมารยายี
หมู่มารจงพ่ายหนี จิตข้านี้ได้ผ่องใส
มวลสัตว์เล็กใหญ่มี ทั่วธาตรีพื้นภพไตร
หากข้ากระทำให้ ทั้งน้อยใหญ่ได้ทุกข์มี
เพราะความประมาทไป ด้วยกายใจและวาจี
ขอได้โปรดปราณี มายินดีโมทนา
กองบุญที่ข้าสร้าง ทางกายใจและวาจา
รับผลเลิศอุทิศมา เกิดสุขาจงทั่วกัน
แม้เวรมีแก่ข้า จงเมตตาตัดเสียพลัน.
ยกโทษทุกสิ่งสรรพ์ แก่ข้านั้นเสียเถิดนา
ขอบุญข้าทำนี้ แผ่ผลดีไปทั่วหน้า
พ่อแม่มวญประชา ได้สุขาทั่วกัน เทอญฯ

พิมพ์ที่ บริษัท ศิริวิทย์ จำกัด
159/13–15 ท่าเขียวไข่กา บางกระบือ พระนคร
โทร. 46489
นายชัยวุฒิ อักษรวิทย์
ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา 2511